

LATVIJAS BANKA

Latvijas Bankas preses dienesta
INFORMĀCIJA PRESEI

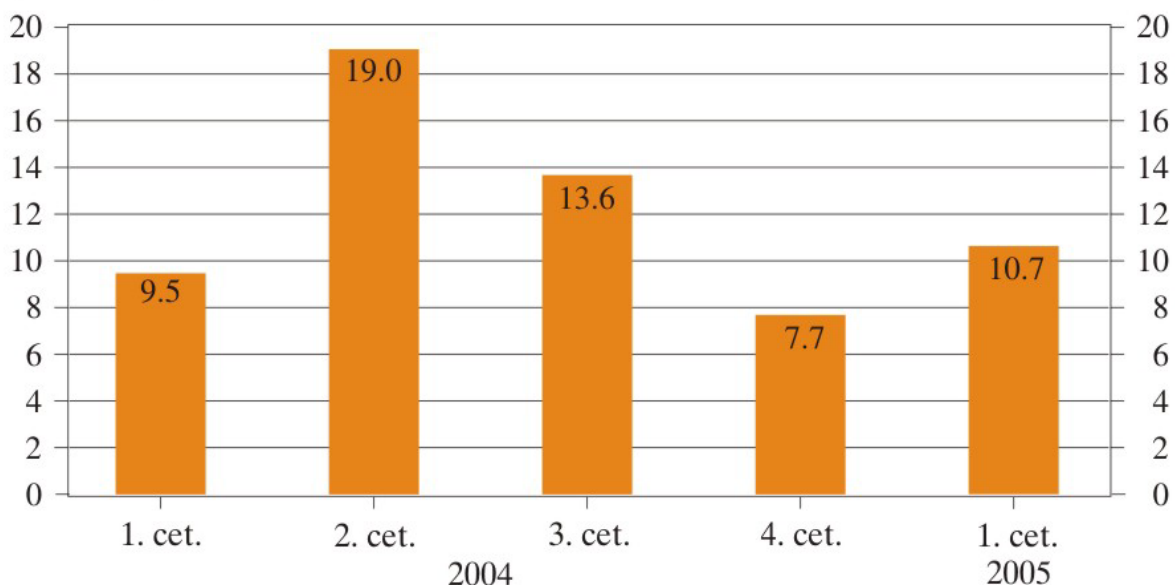
Rīgā 2005. gada 30. jūnijā

Latvijas maksājumu bilance 2005. gada 1. ceturksnī

Maksājumu bilances tekošā konta negatīvais saldo 1. ceturksnī bija 198.0 milj. latu jeb 10.7% no iekšzemes kopprodukta (IKP; 2004. gada atbilstošajā periodā – 151.8 milj. latu jeb 9.5%). 1. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu samazinājās preču negatīvā saldo attiecība pret IKP. Tekošā konta negatīvā saldo pieaugumu noteica tas, ka pakalpojumu un kārtējo pārvedumu pozitīvā saldo attiecība pret IKP samazinājās un mazliet palielinājās ienākumu negatīvā saldo attiecība pret IKP.

TEKOŠĀ KONTA DEFICĪTS

(% no IKP)

Maksājumu bilances vērtējums

Kā jau tika prognozēts, Latvijas maksājumu bilances tekošā konta negatīvais saldo 2005. gada 1. ceturksnī saglabājās augsts, nedaudz pārsniedzot iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni attiecībā pret IKP. Tomēr tekošā konta negatīvo saldo lielā mērā sedza ārvalstu tiešās investīcijas (to apjoms strauji palielinājās, liecinot par investoru uzticību), kā arī būtiskais citu ieguldījumu pozitīvais saldo, ko nodrošināja banku darbība ārējo resursu piesaistē.

Atzinīgi vērtējama ārējās tirdzniecības bilances negatīvā saldo samazināšanās attiecībā pret IKP, un to nodrošināja straujais eksporta un mazliet lēnākais importa pieauguma temps (to gan zināmā mērā ietekmēja augstais bāzes līmenis periodā pirms Latvijas pievienošanās ES). Spēcīgais pieprasījums ekonomiski strauji augošajā jauno ES valstu reģionā noteica būtisko Latvijas eksporta uz Poliju, Lietuvu un Igauniju kāpumu, turklāt eksporta fiziskā apjoma pieaugums bija straujāks nekā cenu kāpums. Šāda attīstība liecina par to, ka Latvijas ražotāji saglabā konkurētspēju galvenajos preču noieta tirgos.

Vienlaikus zināmas bažas rada fakts, kaniecīgs bijis Latvijai tradicionālo eksportpreču – koksnes un tekstila – eksporta pieaugums, turklāt sakarā ar vājo pieprasījumu maz audzis eksports uz galvenajiem līdzšinējiem ES eksporta tirgiem.

Turpmākajos 2005. gada ceturkšņos prognozējams joprojām augsts eksporta kāpums, ko veicinās eksportētājiem izdevīgais eiro kurss. Tomēr, mazinoties bāzes faktoru ietekmei uz importu, saglabājoties augstam iekšzemes pieprasījumam, ko veicina kreditēšana, un turpinoties ES strukturālo fondu apguvei, nevarētu gaidīt būtisku tekošā konta negatīvā saldo samazināšanos (zem 10% no IKP robežas).

Skaidrojumi maksājumu bilancei 2005. gada 1. ceturksnī

Turpinājās 2004. gada otrajā pusē aizsākusies straujā ārējās tirdzniecības attīstība, par ko īpaši liecina eksporta izaugsme. To noteica spēcīgā ekonomiskā aktivitāte iekšzemē un augošais ārējais pieprasījums. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu Latvijas preču eksports 1. ceturksnī palielinājās par 35.4%, bet imports – par 24.7%.

Eksporta pieaugumu nodrošināja minerālprodukti, parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi, lauksaimniecības un pārtikas preces, mehānismi un mehāniskas ierīces, elektroiekārtas. Latvijas eksports uz ES valstīm 1. ceturksnī pieauga par 32.6%, bet neredz saruka šo valstu īpatsvars eksporta kopapjomā. Strauji auga eksports uz NVS (Krieviju) un pārējām valstīm (Šveici). ES valstu grupā eksporta kāpumu noteica eksports uz jaunajām dalībvalstīm (Igauniju, Lietuvu un Poliju).

Eksporta pieaugumu 1. ceturksnī veicināja tirdzniecības nosacījumu uzlabošanās, eksporta cenu kāpumam salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu apsteidzot importa cenu pieaugumu. Saglabājās arī lata reālā efektīvā kursa lejupejošā tendence, kas noteica ārējai tirdzniecībai labvēlīgus konkurētspējas nosacījumus.

Importa pieaugumu 1. ceturksnī ietekmēja joprojām augstais iekšzemes pieprasījums un strauji augošais eksports. Vislielākais bija minerālproduktu, lauksaimniecības un pārtikas preču, mehānismu un mehānisku ierīču, elektroiekārtu un parasto metālu un parasto metālu izstrādājumu importa pieaugums.

Pakalpojumu pozitīvais saldo 1. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu mazliet saruka, jo saņemto pakalpojumu pieauguma temps (45.8%) bija straujāks nekā sniegto pakalpojumu kāpuma temps (24.6%). Pārveidājumu pakalpojumu pozitīvā saldo palielināšanās (par 15.2 milj. latu; galvenokārt jūras transporta pārveidājumu apjoma pieaugums) nesedza braucienu negatīvā saldo kāpumu (18.8 milj. latu), ievērojami augot Latvijas ceļotāju izdevumiem ārvalstīs, un citu pakalpojumu pozitīvā saldo nelielo sarukumu.

Ienākumu negatīvais saldo 1. ceturksnī palielinājās par 8.2 milj. latu salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, jo nerezidentu Latvijā gūto ienākumu apjoms (tiešo investīciju ienākumu apjoma pieaugums reinvestētās peļņas veidā) palielinājās vairāk nekā rezidentu ārvalstīs gūto ienākumu apjoms ieguldījumu ienākumu un atlīdzības nodarbinātajiem veidā.

Kārtējo pārveidumu pozitīvais saldo salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu saruka par 9.8 milj. latu, jo 1. ceturksnī Latvijas valdība veica iemaksas ES budžetā.

Kapitāla un finanšu konta pozitīvais saldo bija 172.3 milj. latu. Būtiski palielinoties ārvalstu tiešo investīciju ieplūdei Latvijā, to pozitīvais saldo 1. ceturksnī sedza 52.1% no tekošā konta negatīvā saldo. Portfeļieguldījumu saldo bija negatīvs, un to noteica rezidentu (banku) ieguldījumu palielinājums parāda vērtspapīros.

Daļu tekošā konta negatīvā saldo 1. ceturksnī sedza arī citu ieguldījumu pozitīvais saldo (149.0 milj. latu). Pieauga rezidentu citu ieguldījumu apjoms ārvalstīs, bankām palielinot ārvalstīs veikto pieprasījuma noguldījumu apjomu un vienlaikus samazinot nerezidentiem izsniegto īstermiņa aizdevumu apjomu, kā arī citiem sektoriem palielinot īstermiņa tirdzniecības kredītu apjomu. Saistības pret nerezidentiem pieauga, galvenokārt bankām piesaistot nerezidentu ilgtermiņa aizņēmumus, kā arī pieprasījuma noguldījumus.

Rezerves aktīvi 1. ceturksnī palielinājās par 75.2 milj. latu.

Mārtiņš Grāvītis
Latvijas Bankas preses sekretārs

Tālrunis 7022 349

Fakss 7022 429

Martins.Gravitis@bank.lv

www.bank.lv